

Kwaliteitsevaluatie van kennis, vaardigheden en taalattitudes

Uit dit instructiepakket mag niets worden overgenomen, verveelvoudigd of verspreid, op welke manier ook, zonder toestemming van de auteur.

Eric Meurisse, Koestraat, 49, b-05- 9700 Oudenaarde - 055-30 37 60 ericmeuris@skynet.be

Bronnen

- De Groot, A.D., Van Naerssen, R.F., Lans, W., Mellenbergh, W. **Studietoetsen construeren, afnemen, analyseren**, 1969, Mouton, Den Haag
- Deneve, H., Janssen, P., **Succesvol examineren in het HO**, 1996, Acco, Leuven
- De Waard, H., King, D., **Tips voor lesgevers**, 2000, Garant, Leuven
- Dousma, T., Horsten, A., **Tentamineren**, Spectrum, Utrecht/Antwerpen, Aula 804
- Gras, R.R. **Studietoetsen voor moderne talen**, JB Wolters, Groningen
- Meeus, W., e.a., **EVC – portfolio** tussen diversiteit en standaardisering. Een onderzoek binnen onderwijs, arbeid en cultuur, Impuls, Acco Leuven, nr.2, 2008
- Moelands, H. e.a. **Toetsen met gesloten vragen**, Arnhem, 07.1992
- OU Onderwijstechnologisch Innovatiecentrum, **Toetsen in de onderwijspraktijk**, en een introductie op toetsautomatisering, zelfstudiepakket, Lemma BV, Utrecht 1993
- Rademaker, L., **Objectieve prestatietoetsen**, Wolters-Noordhoff, nv, Groningen
- Standaert, R., Troch, F., **Leren en onderwijzen**, Acco
- Schollaert, R., Van Thienen, K., **Gewikt en gewogen**, 2000 Garant, Leuven- Apeldoorn
- Topman, R., **MK tentamen maken**, Studeren 1995, NRC Handelsblad, Balans BV, Amsterdam
- Van Berkel, HJM, Bax, AE, **Het schrijven van MKV**, Onderzoek van Onderwijs, 17, 1988
- Vandenbergh, R., **Didactische evaluatie**, ACCO Leuven, 1976
- Van Petegem, P., Vanhoof, J., **Evaluatie op de testbank**, 2002, Wolters -Plantijn
- Verhoeven NG, Beuk CH, **Het construeren van MKV**, Cito algemene publicatie, 29, 1993
- Wilbrink, B., **Toetsvragen schrijven**, Het Spectrum nv, Utrecht/Antwerpen
- www.cito.examen.nl, Toetsen en examens voortgezet onderwijs: **modelvragen en- antwoorden**
Cito, Nieuwe Oeverstraat, 50, 1034, NL-6801 MG Arnhem
- www.ond.vlaanderen.be.dvo, **Peilingen** [Frans 1A/2A SO]

§ Kwaliteitsanalyse van onze evaluaties

- ① Zijn mijn mondelinge en schriftelijke evaluaties ...
- gebaseerd op niveaudoelen of op eindtermen? = *eindtermen*
 - evenwichtig gespreid over alle [kenniscategorieën + vaardigheden] die onderwezen werden?
 - evenwichtig gespreid over [weten en inzien en toepassen]?
- Wat is nodig om voort te kunnen volgen, om het waarom van iets te weten, om iets te kunnen?*
- ① weergeven van k+v [=W] *weten* maximum $\frac{1}{3}$ kennis reproduceren, nazeggen/ naschrijven/ nadoen
Bv situationeel reproduceren van woorden, regels, werkwijzen, stappen, ...
- ② omzetten van k+v [=I] *inzicht* omstructureren, omzetten, wijzigen, interpreteren, afleiden, construeren
Bv *eigen* voorbeelden, conclusies, andere vorm/taal, iets toevoegen, tussen de regels lezen, ...
- ③ benutten van k+v [=T] *toepassen* produceren van iets nieuws, toepassen in nieuwe situaties
Bv iets nieuws ontwerpen, samenstellen, iets nieuws produceren, kritisch beoordelen

- ② Zijn mijn evaluaties doelmatig en billijk d.w.z.
[... zijn ze valide, doorzichtig, efficiënt, betrouwbaar, objectief en normgericht?]
- Komen mijn evaluaties overeen met de [ET]inhoud en het niveau van mijn lesgeven?
 - Mogen mijn cursisten herkenbare vragen/opdrachten verwachten?
 - Zijn mijn vragen en opdrachten eenduidig geformuleerd en voor één interpretatie vatbaar?
 - Passen mijn toetsitems en opdrachten bij de leerdoelen [leerdoel → vraagtype]?
 - Zijn de redactieregels van elk vraagtype in acht genomen?
 - Zijn mijn evaluaties gevarieerd, veelzijdig, nauwkeurig en voldoende [5] in aantal?
 - Zijn mijn evaluaties onafhankelijk en procedureel gescoord met corrigeermodellen/met rubrieken?
 - Zijn mijn evaluaties gedifferentieerd en gewogen op tenminste 2 niveaus – [K-D]?

- ③ Evalueer ik [zodra het kan] met situationele opdrachten en met zo realistisch mogelijke taken?
Evalueer ik open taken en producten met rubrieken en een hanteerbare schaal [3210]
- + Evalueer ik open taken en producten *die er zich toe lenen* ook alternatief en cursistbetrokken?
┌ zelfevaluatie	[= cursist evalueert zichzelf]
├ peerevaluatie	[= groepsgelijken evalueren mekaar / wederzijds]
├ co-evaluatie	[= D+ cursist+ B evalueren <i>in dialoog</i> bv een presentatie, stage, ...]
└ portfolio-evaluatie	[= prestatiebewijzen en reflectiepunten verzamelen]

- ④ Hoe kan ik vragen over evaluaties of juridische betwistingen van de betrokkenen voorkomen?
- Evalueer overeenkomstig de [ET]inhoud en moeilijkheid van de *instructie*, en de onderwijsfinaliteit [geldigheid, redelijkheid]
 - *Wijzig geen* reglementvoorschriften, afspraken of cijfercombinaties [zorgvuldigheid]
 - Beslis *niet* mee over verwanten of zakelijk betrokkenen [onpartijdigheid]
 - Neem de scheiding van gedrag en prestaties strikt in acht [objectiviteit]
 - Beoordeel C mondeling gelijkwaardig en schriftelijk met gelijke criteria [gelijke behandeling]
 - *Motiveer* afwijkende beslissingen en grensbeslissingen [motivering]
 - Geef ze informatie en inzage en behandel fraudeconstatering correct [recht op verdediging]

[PE] Permanent Evalueren is het LONGITUDINAAL/CONTINU, maar SELECTIEF observeren, registreren en evalueren van [k+v+a]prestaties. Dat houdt in: *niet* op geroosterde momenten, *niet* altijd alles en *niet* altijd iedereen! De permanente feedbackreflecties helpen het leerproces [bij]sturen. Maar, tijdens het doceren lukt het niet zo goed om te observeren, registreren en evalueren en om er over te reflecteren.

Wanneer kan het dan wel? ● tijdens mondelinge antwoordbeurten ② terwijl cursisten taken uitvoeren, informatie opzoeken, verzamelen, ordenen, verwerken, uitwisselen, aan mekaar uitleggen en samen bespreken, terwijl ze interviews en realisaties plannen en uitvoeren ... ③ terwijl cursisten participeren aan presentaties, discussies, creaties, onderzoekstaken ...

Om BETROUWBARE evaluatieconclusies te kunnen trekken [*bereikt/niet bereikt; voldoet/ voldoet niet*] zijn tenminste vijf evaluaties nodig, in de tijd gespreid en inhoudelijk verschillend. Zo'n *evaluatiepakket* kan bestaan uit *kennistests, schrijfproducten, realistische, creatieve, evaluatie- en vaardigheidstaken ...* Een sleutelpunt of kwaliteitskenmerk moet ten minste in één van die evaluaties gescoord worden. Vooraf wordt in overleg met de cursist bepaald welke van die vijf evaluaties zeker een voldoende moeten halen.

Permanente en periodieke evaluaties mag je alleen maar TOTALISEREN ALS ze gelijksoortig en even belangrijk zijn, met dezelfde schaal tot stand komen en als de betekenis van de scores vergelijkbaar zijn. Negeer je die voorwaarden, dan zijn zulke *ongewogen totalen* rekenkundig niet zuiver op de graat! Het totaliseren van diverse evaluaties verbergt bovendien de sterke punten, de leemten en tekorten en verhuult de betekenis van de deevaluaties, wat resulteert in dubieuze conclusies [Zie § interpretatievariabelen] Aparte scores per [taal]vaardigheid aangevuld met commentaar zijn veel doorzichtiger.

§ Afspraken om efficiënt te kunnen evalueren

- de evaluatieplanning [per eenheid/ module]: berekening van het aantal nodige lessen om de taaldoele te realiseren en het aantal lestijden voor oefeningen, taken en tests
- het ontwikkelen van evaluatie-instrumenten en hulpmiddelen in de taalvkgroep
- de evaluatie-inhoud per eenheid/module: het aantal voortgangstests en/of evaluatietaken met hun respectievelijk gewicht en het aantal synthesetests/examens ter afsluiting
- het puntengewicht van elke taalvaardigheid en eventueel het gewicht van taalattitudes
- het al dan niet combineren van evaluatiescores en de communicatie erover met de cursist
- het quoteren en correct omgaan met ordinale, kwalitatieve en/of kwantitatieve cijfers
- een gemeenschappelijke evaluatieschaal voor het scoren van vaardigheden, producten, attitudes ...
bv. een 4-puntschaal [3210] zie ook p-13

[3] heel sterk	[2] middelmatig sterk	[1] middelmatig zwak	[0] zwak
[AA] uitstekend	A middelmatig goed	B leemten en tekorten	C onvoldoende

§ Evaluatie-inventaris per niveaudoel of per cluster subdoelen

Met het oog op het realiseren van de niveaudoelen ontwikkelt de taalvkgroep een evaluatiebank met afgenomen, gereviseerde en nieuwe items, vragen en opdrachten gerubriceerd per niveaudoel. Voor de redactie van mondelinge en schriftelijke evaluaties selecteer je uit die evaluatiebank een aantal representatieve items, vragen en opdrachten. De structuur van een evaluatiebank ziet er zo uit:

- Niveaudoel 1
↳ *Inventariseer opdrachten, vragen,taken*
 - Niveaudoel 2
↳ *Inventariseer opdrachten, vragen,taken*
 - Niveaudoel 3
↳ *Inventariseer opdrachten, vragen,taken*
- Enz.

§ [ERK] Europees Referentiekader voor Moderne Talen

Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Talen:
Leren, onderwijzen, beoordelen - Nederlandse Taalunie, 2006

Gemeenschappelijke referentieniveaus: fragment van de globale schaal

Onafhankelijke gebruiker B1

- Kan de belangrijkste punten begrijpen uit duidelijke standaardteksten over vertrouwde zaken die regelmatig voorkomen op het werk, op school en in de vrije tijd.
- Kan zich redden in de meeste situaties die kunnen optreden tijdens reizen in gebieden waar de taal gesproken wordt.
- Kan een eenvoudige lopende tekst produceren over onderwerpen die vertrouwd of die van persoonlijk belang zijn.
- Kan een beschrijving geven van ervaringen en gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities en kan kort redeneren en verklaringen geven voor meningen en plannen.

Basisgebruiker A2

- Kan zinnen en regelmatig voorkomende uitdrukkingen begrijpen die verband hebben met zaken van direct belang [bv persoonsgegevens, familie, winkelen, plaatselijke geografie, werk]
- Kan communiceren in simpele en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling over vertrouwde en alledaagse kwesties vereisen.
- Kan in eenvoudige bewoordingen aspecten van de eigen achtergrond, de onmiddellijke omgeving en kwesties op het gebied van directe behoeften bedrijven.

Basisgebruiker A1

- Kan vertrouwde dagelijkse uitdrukkingen en basiszinnen, gericht op de bevrediging van concrete behoeften, begrijpen en gebruiken.
- Kan zichzelf aan anderen voorstellen en kan vragen stellen en beantwoorden over persoonlijke gegevens zoals: waar hij/zij woont, wie hij/zij kent en dingen die hij/zij bezit.
- Kan op een simpele wijze reageren, aangenomen dat de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is om te helpen.

Om deze niveaudoelen in evaluatie-items om te zetten, moeten ze eerst in subdoelen omgezet worden!

§ Voorwaarden van een goed evaluatie-instrument

① De manier waarop geëvalueerd wordt, beïnvloedt het studeren. Evalueren is geen verrassingsaanval. **Betrek de cursist bij de evaluatie:** bij de voorbereiding [moment van afname, duur en belang van de test], info over de inhoud en evaluatievorm, criteria, correctie en feedback.

- **Optimaliseer de testomstandigheden** in overeenstemming met het studie- of taalniveau. Zet de instructies **boven** de vragen en het **puntengewicht** naast elke vraag. Rangschik de vragen in de test efficiënt, d.i. eerst naar moeilijkheidsgraad, vervolgens naar leerstofvoortgang en dan naar vraagtype. *Bekijk en bespreek de test eventueel samen met de cursisten. Leer ze zich oriënteren op de vraag- en antwoordstructuur en op de tijdbesteding [Leer ze een test in rondes aanpakken].*
- **Bereid de herkenbaarheid van evaluaties voor tijdens de lessen** met voorbeelden van mogelijke vraagvormen, *maar* geef ter voorbereiding nooit een exhaustieve reeks vragen.

② Een **goede test/peiling** bestaat uit voortgangsvragen en differentieervragen. $\pm 3/4$ zijn voortgangsvragen over onmisbare kennis die de niveau- instromers, na goed onderwijs moeten aankunnen. $\pm 1/4$ zijn toegevoegde, moeilijke, complexere differentieervragen met vraagelementen die vergeleken, geïnterpreteerd of gecombineerd moeten worden; het oplossen van zulke vragen verloopt meestal in stappen. Niet alle niveaucursisten kunnen die differentieële opdrachten aan, ook niet na goed onderwijs!

- Goede items zijn **niet makkelijker** en ook **niet moeilijker** zijn dan tijdens de instructie en oefen momenten. De reële **moeilijkheidsgraad** van een opdracht is de **proportie** punten die de groep behaalt. Bv op een 6-puntenitem scores 15 respectievelijk $[2+6+2+5+1+3+5+4+6+4+3+4+6+3+5]=59/90$ of 65% of p-waarde .65 De horizontale correctie zal de vooraf ingeschatte moeilijkheidsgraad bevestigen of bijsturen. **Redelijke voortgangsvragen** hebben een p-waarde **tussen $\pm 45\%$ en 80%** met als streefwaarde p. 67% Toegevoegde differentieervragen hebben een p-waarde **tussen 20% en $\pm 45\%$**

p-waarde =
proportie -
waarde

③ **Bepaal het puntengewicht** van een evaluatieopdracht volgens de moeilijkheidsgraad en het belang. **Voortgangsvragen** staan op **$\pm 80\%$ van de testpunten** differentieervragen staan op **$\pm 20\%$ van de testpunten** Als elke taalttest bestaat uit voortgangsvragen en differentieervragen die aan bovenstaande criteria beantwoorden, kun je de betekenis van de testcores beter vergelijken. Maar, testcores moet je altijd interpreteren binnen een foutmarge [bv. tussen xi-3% en xi+3%].

- **Het puntengewicht** per vraag beïnvloedt de testscore. Geef je aan te gemakkelijke en te moeilijke vragen een **onverantwoord** puntengewicht, dan doe je het scoregemiddelde stijgen of dalen, wat het prestatiebeeld vervormt [transparant]. *Onder bepaalde voorwaarden* mag je de vraagpunten **reviseren**, bv als na de correctie blijkt dat een heel moeilijke vraag [p= -.25] te zwaar doorweegt, als de oorzaak niet ligt aan een te zwakke instroom en mits de cursist bij de start geïnformeerd werd over mogelijke revisies. **Uitzonderlijk** slechte of misleidende testvragen moet je altijd **schrappen**.

- *De redacteur van studietoetsen of tests moet rekening houden met de criteria hierna:*

75 à 90% vd punten

§ **De redactiekwaliteit** van vragen, opdrachten en taken beïnvloedt de resultaten!

Bestudeer [model]vragen van taalvakgroepen, van CITO, van het DELE [internationaal exameninstituut Cervantes]

▪ **Schriftelijke vragen/opdrachten/taken** en de bijhorende context en instructies mogen maar voor één interpretatie vatbaar zijn [*Vergelijk: Na het toelatingsexamen voor artsen worden onduidelijke en te moeilijke vragen geschrapt en niet verrekend ook niet bij examinandi die ze goed beantwoord hadden*]

▪ In de hele vraagconstructie [vraag, context en antwoordkeuzen] mogen geen verklikkers of herkenbare omschrijvingen voorkomen. Wat je van de cursist verwacht, moet je heel precies formuleren en afbakenen. Maak voor de test duidelijk: hoe uitgebreid, hoe gestructureerd, hoe letterlijk/hoe vaktaalgericht het antwoord moet zijn, of er voorbeelden of schema's bijhoren, of eigen creatieve antwoorden ook mogen. Leer ze ook een test in verschillende rondes aanpakken.

Bv de schriftelijke opdrachten hierna zijn **onvoldoende begrensd en moeilijk interpreteerbaar!**

- Leg uit, licht toe, illustreer, bespreek, beschrijf, zet uiteen, geef een overzicht van!
[Hoe uitgebreid/gedetailleerd moet het antwoord zijn? Moeilijk voor wie minder taalvaardig is]
- Geef *enkele* [kenmerken, voorbeelden]. [Hoeveel, welke soorten, wat als er te veel opgegeven zijn?]
- Verklaar. Wat versta je onder? [Letterlijk? met eigen woorden? Met of zonder voorbeelden?]
- Maak een korte samenvatting, schrijf een beknopt verslag. [Hoe lang, mag het puntsgewijs?]

▪ **Schriftelijke** evaluaties moet je preciezer verwoorden dan **mondelijke**. **Mondelijke** vragen/opdrachten mogen onbegrensd zijn omdat je de interpretatie ervan kunt toelichten en bijsturen. **Schriftelijke** vragen/opdrachten moet je begrenzen en afbakenen zodat ze voor één interpretatie vatbaar zijn.

Mondeling	Bespreek de kenmerken van zakelijke correspondentie.
Schriftelijk	Bespreek de kenmerken ^{van} één klachtenbrief. In je antwoord moet het gaan over ... de structuur [opening ...], de communicatiesituatie, de gegevens, ...
Mondeling	Geef uitleg bij de volgende begrippen: - ① - ② - ③-
Schriftelijk	Omschrijf met eigen woorden de begrippen ①-②-③- en geef van elk een <i>eigen</i> voorbeeld.
Mondeling:	Vergelijk [a] met [b] bv. vergelijk communicatiesituatie A met communicatiesituatie B.
Schriftelijk:	Geef 2 verschillen en 2 overeenkomsten tussen communicatiesituatie A en B.
Mondeling	Kun je de boodschap in de tekst eens in het kort toelichten .
Schriftelijk	Geef in één zin met eigen woorden [<u>max. 50w</u>] de hoofdgedachte van de hele tekst weer.
Mondeling:	Bespreek de belangrijkste schrijfgeregels van een goed verslag.
Schriftelijk:	Noteer 3 verslageregels. Van elke regel moet je één [situatie]voorbeeld geven.
Mondeling	Bespreek de boodschap van de tekst Alcohol en verslaving. De mens is een gewoontedier
Schriftelijk	↓ Welke boodschap bevat die tekst voor de lezersgroepen? ↓ Welke specifieke boodschap bevat die tekst voor de twee lezersgroepen? ↓ Omschrijf met eigen woorden de specifieke tekstboodschap voor de hulpverleners en voor de gewoontedrinkers. Maak gebruik van gegevens uit alinea 16 en 17.

▪ Controleer **voor de test/toetsafname** of in de vragen en opdrachten geen onbedoelde struikelblokken en taalbarrières voorkomen. Die moet je vervangen, de betekenis ervan verduidelijken, hertalen of activeren. **Na de test/toetsafname** stuur je de struikelvragen bij en schrap je vragen die niemand juist heeft!

§ **De correctie- en scorprocedure** van antwoorden [alleen wat leerdoel is!]

Corrigeer, beoordeel en score onafhankelijk van de persoon, objectief en stabiel!

- **Corrigeer kennisevaluaties** met een sleutel of antwoordmodel en een foutenweging in de vakgroep afgesproken. Voer de correctie **horizontaal** uit [alle 1^e, alle 2^e, alle 3^e vragen] om de fouten per vraag te kunnen analyseren en om de moeilijkheid van elke vraag te kunnen inschatten. Na de correctie moeten de cursisten hun evaluatie kunnen inkijken om te reflecteren over wat goed en fout is gegaan, waarom het zo ging en over hoe ze het in de toekomst zullen aanpakken.
- **Beoordeel evaluaties van [v+a]** en producten met rubrieken [p-14] en leerdoelgerichte schaal [p-13]

Bv Foutenweging i.v.m. schrijftaken in de taalvakken

[dr. W. Van Peer]

bv twee spelfouten in één woord of meermaals dezelfde fout, tellen we maar voor één fout.

bv spel- en taalfouten krijgen een aftrekscore volgens de aard van de fout

• geheugenfouten <i>vb au of ou</i> [-p]	• foute woordkeuze	[- ? p]
• regelfouten <i>vb de-fouten</i> [-p]	• foute betrekkelijke en bindwoorden	[- ? p]
• betekenisfouten <i>want - want</i> [-p]	• foute eindgroep werkwoordvolgorde	[- ? p]
• grammaticafouten [jou/jouw] [-p]	• foute woordvolgorde of samentrekking	[- ? p]

Bv Evaluatiecriteria waaraan een synthese bv moet voldoen

Taalniveau?

Maak een synthese van het artikel in kernzinnen.

De synthese moet aan de volgende 10 criteria voldoen:

- De synthese moet ± 250 woorden lang zijn.
- De oorspronkelijke inhoud en opbouw van het artikel moet je respecteren.
- De algemene volgorde mag je niet doorenhalen en de synthese mag geen lappenwerk zijn.
- Als de synthese te lang uitvalt, moet je de [samen horende] tekstelementen hergroeperen.
- De verbanden tussen de elementen moet je met tekstmarkeerders aangeven.
- Je mag geen [ik- of wij- vorm]-commentaren toevoegen.
- De citaten moet je tussen aanhalingstekens zetten.
- De delen en het geheel van de synthese moeten volledig zijn.
- De overeenkomst tussen: [O en PV], adjectief en substantief en deelwoorden moet correct zijn.
- Het gebruik van tijden, onregelmatige WW, meervoudsvormen, interpunctie, spelling moet correct zijn

Bv Evaluatieschema i.v.m. het maken van een zakelijk tekstplan

Taalniveau?

Met de leden van de wandelclub trek je af en toe door velden, weiden en bossen. Daarvoor heb je een stel gezonde voeten nodig. Voor de verzorging van je voeten krijg je in elk van de tekstblokken hierna drie tips. Maak een verzorgkaart met **3X3** tips voor je voetverzorging

Aan lange wandeltochten kun je veel genoeg beleven als je aan de voeten geen pijn krijgt. Voetpijnen kun je voorkomen als je, voor je op stap gaat, je voorzorgen neemt. Eerst was je beide voeten met koud zeepwater. Dan trek je niet-gestopte, dikke, wollen sokken aan, die niet zo nieuw meer zijn. Daarna kies je schoenen uit die goed passen, die niet knellen en die al een tijdje ingelopen zijn.

Tijdens de geplande rustpauzes wil je, wat al te graag, een poosje je schoenen uittrekken. Maar, bedwing je liever, want tijdens het stappen zwellen de voeten lichtjes en dan kun je die schoenen moei lijk uit en weer aantrekken. Ga wel een kwartier liggen, met je voeten omhoog. Heb je ook nog blaren opgelopen, dan moet je die door een vakkundige verzorger op de rustplaatsen laten ontsmetten.

Zodra je weer thuis komt, doe je dat nog eens over, zeker als je open blaren hebt. Steek beide voeten opnieuw in een koud zeepwaterbad en leg ze daarna nog maar eens omhoog, opdat de moeheid er uittrekt.

Correctieschema van de Verzorgkaart- voetverzorging [10p]

① voetenwas in koud zeepwater	[1p]
1... ② sokken [van wol, dik, niet nieuw, geen stoppen]	[2p]
③ schoenen [passend, niet knellend, ingelopen]	[1p]
① schoenen niet uittrekken, ...	[1p]
2... ② voeten omhoog leggen	[1p]
③ indien nodig: blaren verzorgen	[1p]
① opnieuw voetenwas in koud zeepwater	[1p]
3... ② opnieuw blaren verzorgen	[1p]
③ nog maar eens voeten omhoog leggen	[1p]

§ Redactie en voorbeelden van diverse vraagtypes en opdrachten

Stel vragen die een verschillend antwoordgedrag beogen: iets kunnen uitleggen, verwoorden, aanvullen, vergelijken, combineren, elimineren, ordenen of kiezen. Om verschillend antwoordgedrag te kunnen evalueren, zijn diverse vraagtypes nodig. Maar geen enkel van die vraagtypes is superieur, want elk type heeft voor- en nadelen! Veelal bestaat een toets dan ook uit een combinatie of compromis van vraag.

▪ **Mondelinge evaluaties** [vragen, taken of oefeningen] komen ook uit de opgebouwde evaluatiebank. Geef vooraf aan wat je wel, en niet zult evalueren, bv. spreekvaardigheid niet altijd een doel.

♦ Korte **mondelijke antwoordbeurten** vóór, tijdens en na de les motiveren als je snel terugkoppelt. Korte mondelinge beurten beïnvloeden ook positief het leerproces en de participatie.

♦ **Mondelinge examens** bestaan uit 2-3 evenwaardige reeksen vragen over [k+v+oefeningen]. Elke LL trekt [n] vragen. Leer ze mondelinge vragen **schriftelijk voorbereiden**. Houd de condities gelijk [doorvragen, vervangvragen, hints, tijd]. Vergelijk de antwoorden met een antwoordschema en scoor eerst op een **schaal [3210]**. Achteraf zet je de schaalpunten om in een beoordeelcijfer [zie p-].

▪ **Invul- of aanvultaken**

Het invullen van weglatingen in zinnen, of het aanvullen van uitspraken of het afmaken van redeneringen, zijn geen invulpuzzels.

- Laat maar één sleutelwoord of één zinsdeel weg op een zinvolle[leesbare] plaats in de zin.

- Als je keuzewoorden opgeeft, dan zijn er altijd 2-3 woorden meer dan er nodig zijn; die *vreemde eenden* moeten concurreren met de juiste invulwoorden.

- Zet invultaken samen, zorg voor ongeveer gelijke invulruimtes en maak een correctiesleutel.

▪ **Invultekst als leestest**: je schraapt in een **zakelijke leestekst van minimum 250 woorden lang**, willekeurig elk 9^e, 8^e, 7^e woord [=tussen de regels kunnen lezen] ofwel elk 3^e, 4^e, 5^e woord [=woordkennis testen]. Via aangeleerde leesstrategieën reconstrueren ze de tekst.

▪ **Zoektaken:**

In gegevens, woorden, uitspraken, begrippen, tekstblokken of in *correspondentie* moeten ze onmogelijkheden, overtolligheden of onjuistheden opsporen, schrappen en eventueel ook verbeteren.

bv In de reeks hierna staan 2 vreemde eenden [=begrippen/woorden]. Streep ze door [.....]

bv In de tekst staan [n] fouten; zoek ze op en verbeter ze. Efficiënt opzoeken in bronnen, documenten of teksten toegevoegd aan taken, moet je aanleren. Dat onderzoekwerk *moet je observeren en evalueren*.

▪ **Combineritems** zijn een **VARIANT van MKV!** Gegevens uit 2 ongelijke kolommen moeten paarsgewijs gecombineerd worden: in de linkerkolom, een reeks met **homogene** stammen, stellingen of premissen en in de rechterkolom, een reeks **homogene** concurrerende antwoordmogelijkheden. Die verbale, numerieke of visuele combinaties liggen op inzichtniveau. Beide series tellen respectievelijk in de [LK]-[RK] 4-6, 5-8, 6-10 of 7-12 kenniselementen. In de [RK] zijn er dus altijd 2 tot 5 **vreemde eenden!** Geef in de instructies aan als een antwoord 2X of 3X gecombineerd mag worden. Het antwoordverloop is **nooit geheel onafhankelijk**.

bv **Schrijf naast de zegswijzen [LK] het nummer van de uitleg [RK]**

☐ Haar op je tanden hebben	❶ Erg vroeg gaan slapen
☐ Door de mazen van het net glippen	❷ Op het nippertje ontsnappen
☐ Met de kippen op stok gaan	❸ Zich vlug boos maken
☐ Iemand aan de tand voelen	❹ De harde waarheid zeggen
☐ Door het oog van de naald kruipen	❺ Een persoon grondig ondervragen
	❻ Geluk hebben
	❼ Een moeilijke taak uitvoeren

bv Verbind elk woord in de [LK] met een synoniem in de [RK]

☐ zeldzaam	❶ twijfelachtig
☐ gering	❷ klein
☐ kostbaar	❸ schaars
☐ verward	❹ onduidelijk
☐ kostelijk	❺ grappig
	❻ duur
	❼ raar

▪ Uitsprakenitems	3 vaste alternatieven: juist/ fout/ pas
--------------------------	--

Uitsprakenitems zijn een **VARIANT van MKV!** Over één afgeronde leerstofeenheid worden 20 à 40 zinvolle uitspraken ter beoordeling aangeboden. Elke uitspraak is gebaseerd op één kerngedachte of één idee die beknopt geparafraseerd is. De uitspraken zijn **onafhankelijke** stellingen over beslissingen, procedures, technieken of *inzichtkennis die beschikbaar moet zijn* om problemen op te lossen of taken uit te voeren. De uitspraken **peilen niet naar geheugenkennis** en $\pm \frac{3}{4}$ ervan moet fout zijn. Foute uitspraken onderscheiden beter LL die wel en geen inzicht hebben. Een uitspraketoets is bijzonder geschikt voor *diagnostische* evaluatie. Als je zo'n toets onmiddellijk na de afname corrigeert, kunnen de foute uitspraken niet beklijven en bekom je snel *diagnostische* informatie. Vanaf 20 uitspraken kun je ook een haalbare minimumscore vooropstellen [bv tenminste 11 op 20 halen].

De LL omcirkelen één antwoordmogelijkheid: P / J / F

De LK heeft drie scoremogelijkheden: 0 / 1 / - ½

[P=] ik pas, ik weet het niet [zeker] → een pas- antwoord = nulpunt

[J=] uitspraak is [helemaal] juist of waar → een juist antwoord = 1 punt

[F=] uitspraak is fout, **niet** helemaal juist → een fout antwoord = $[1 - [3 - 1]] = - \frac{1}{2}$ punt

bv Uitspraken i.v.m. taalkunde: [woordvorming: grondwoord, samenstelling, afleiding]

[JFP] [*Kattenstaat, bruidegom en handdoek*] bestaan elk uit twee samengevoegde grondwoorden

[JFP] [*Verbouwing, familielid, hamburger*] zijn afleidingen met een toegevoegd achtervoegsel

[JFP] [*Liefdesbrief, verdriet en bosspel*] zijn drie samenstellingen

[JFP] [*Verstand, krokodil en kiezer*] zijn drie afleidingen.

[JFP] [*Tomaat, caravan en kakebeen, oneer*] zijn vier grondwoorden.

[JFP] [*Bruidegom, tegenslag en kinderachtig*] zijn drie samenstellingen

[JFP] [*Ongepast, gierigaard en onrecht*] zijn drie afleidingen

☞ Keuzevragen/opdrachten met 3 of 4 concurrerende antwoordmogelijkheden
--

① De stam formuleert de vraag/opdracht of het probleem **duidelijk, eenvoudig en nauwkeurig** en is ingebed in een functionele situatiecontext. Uitzonderlijk is de stam een **appreciatie** [wat is volgens jou ...] elk alternatief kan als juist gemotiveerd of geargumenteed worden.

② Het antwoord of sleutel mag onder deskundigen niet vatbaar zijn voor discussie, moet aannemelijk zijn voor wie de getoetste kennis bezit en moet op een random **abcd**-plaats staan In dezelfde toets hebben alle items maar één onbetwistbaar antwoord, tenzij de instructies het anders aangeven.

③ De alternatieven of afleiders:

moeten **concurreren met mekaar**, van mekaar te onderscheiden zijn en **niet onlogisch** zijn moeten gaan over **dezelfde inhoud**, hetzelfde thema of hetzelfde onderwerp moeten **grammaticaal** op de stam aansluiten en mogen **niet overlappen** of doubleren, mogen niet teveel van mekaar **verschillen in de lengte**, in de formulering en in de vorm moeten **geloofwaardig** zijn en geen dummy's, zoals: geen van, of alle bovengenoemde zijn juist moeten in een **logische volgorde** staan [woorden alfabetisch, getallen in stijgende orde] moeten **aantrekkelijk** zijn; wie de stof beheerst kiest het goede; wie ze niet, kiest een afleider

Een goed **4^e alternatief** vinden voor inzicht- en toepassingsitems is moeilijk. Bij 4 alternatieven blijkt vaak 1 alternatief duidelijk onjuist Schrijf **meer items met 3 keuzen** die echt concurreren en minder items met 4 keuzen waarvan 1 voor de prullenbak. Voor betrouwbare interpretaties zijn 40x4-keuze/60x3-keuze en 80x2-keuze-items nodig, maar vanaf 20 items bekom je al een *indicatie*.

- ④ **De hele itemconstructie** [de relatie tussen *context*, *vraag of aanvulzin en antwoordmogelijkheden*]
 De hele itemconstructie moet **onafhankelijk** zijn t.o.v. alle andere items.
 In de hele constructie moet je **negaties**[niet, geen, noch] en tegenovergestelde woorden **markeren!**
 In de hele constructie mogen **geen** verborgen of zichtbare **verkliekers** staan [bv handboekfrasen] en
geen suggestieve woorden bv altijd, nooit, zelden, soms, zeker, meestal, vaak, veel
 [tenzij die woorden voor de betekenis noodzakelijk zijn] en
geen valstrikken, geen listigheden, geen humoresken en **geen dubbele ontkenningen** [?]
 In de stam neem je de frasen of delen van de alternatieven op die **gemeenschappelijk** zijn.

Voorbeelden:

- bv Een klant vraagt uitleg aan de ober. Wat legt de ober foutief uit aan die klant? M/M ...
- paneren* is het insmeren met geklopt ei en broodkruim voor het braden.
 - sauteren* is het snel bruin bakken in vet en toegevoegd vocht.
 - deglaceren* is het los koken van jus.
 - gratineren* is het aankorsten in de oven.
- bv In dat bedrijf verwerken ze grondstoffen tot halffabrikaten. Met die halffabrikaten vervaardigen ze in een ander bedrijf allerlei apparaten. Wat zijn halffabrikaten?
- producten die uit de helft van de grondstoffen gefabriceerd zijn
 - nieuwe producten die nog in de fabriek liggen
 - producten die nog niet helemaal af zijn
 - fabrieksproducten die half zo duur zijn
- bv Door rivierwater te zuiveren, maakt men het geschikt als drinkwater, maar als het rivierwater te vuil is, dan kan men het niet meer drinkbaar maken.
- Welke zin hierna zegt juist hetzelfde?
- Als rivierwater niet te vuil is, kun je het soms tot drinkwater zuiveren.
 - Als rivierwater niet te vuil is, kun je er door zuivering drinkwater van maken.
 - Niet te vuil drinkwater kun je drinkbaar maken door te zuiveren.
 - Te vuil drinkwater kun je niet zuiveren tot het drinkbaar wordt.
- bv Vanochtend botsten twee treinen op elkaar. Gelukkig zonder dodelijke slachtoffers, alleen enkele licht gewonden. Die werden met de ambulance naar het ziekenhuis gevoerd. De schade aan beide treinen was aanzienlijk. Om treinongelukken maken de mensen veel drukte. Maar wat zeggen ze van al die auto-ongelukken, waarbij jaarlijks veel doden vallen? Daar hoor je ze nauwelijks over.
- Welke titel past bij dit krantenbericht?
- Twee treinen botsten op elkaar met alleen maar licht gewonden.
 - Bij treinongeluk geen doden, maar veel schade.
 - Veel meer doden bij de jaarlijkse auto-ongelukken.
 - Teveel drukte om treinongeluk in verhouding tot auto-ongelukken.
- bv In welke van de 4 zinnen is *hard* dezelfde woordsoort als in: "De waarheid is *hard* om aan te horen."
- Hij riep zo *hard* dat de agent het meteen hoorde.
 - De auto botste *hard* tegen een boom aan
 - De coach zei me dat ik *hard* moest trainen.
 - De broodjes waren te *hard* geworden.
- bv Welke 4 lachwoorden staan in orde van toenemende sterkte?
- bulderen, glimlachen, schateren, lachen
 - glimlachen, schateren, lachen, bulderen
 - glimlachen, lachen, schateren, bulderen
 - lachen, schateren, bulderen, glimlachen
- bv Avec l'auxiliaire avoir, le participe passé s'accorde en genre et en nombre avec ...
- le COD lorsqu'il se trouve devant le verbe
 - le COI lorsqu'il se trouve devant le verbe
 - le SUJET lorsqu'il se trouve devant le verbe
 - rien: le participe passé reste invariable
- bv Marie a donné ces magazines [m] à ses amies [f]. Marquez la seule transposition correcte.
- Elle les leur a donnés.
 - Elle les leur a données.
 - Elle les leur a donnée.
 - Elle les leur a donné.
- bv Er [k ...] nicht von seinem Geld leben, er [m...] sein Brot verdienen.
- kannte ... muß
 - kannte ... mußte
 - konnte ... muß
 - konnte ... mußte

- **Items uit peilingen** Frans einde 1e graad SO gebaseerd op eindtermen

bv Frans Luisteren Eindterm 1

Laagste taalniveaus

kunnen de betekenis begrijpen van duidelijk uitgesproken aanwijzingen, waarschuwingen en instructies die verwoord zijn in een eenvoudige taal qua structuur en woordenschat en die in een matig spreektempo aangeboden zijn.

Situatie: Met vrienden wil je gaan kamperen in Frankrijk. Als je belt om een plaats te reserveren, krijg je een bandje te horen. *Transcriptie van de tekst [musique] Toutes nos lignes sont occupées. Nous vous invitons à patienter quelques instants. Merci. [musique] Ecoute globale*

▪ **Wat moet je doen?**

- even wachten want alle lijnen zijn bezet [73%]
- naar een ander nummer bellen [3%]
- inhaken en later terugbellen [15%]
- op een toets drukken om doorverbonden te worden [9%]

Situatie: Je bent in Frankrijk en hoort een bericht omroepen. Luister goed, je moet zeggen waar je bent als je dit bericht hoort. *Transcriptie van de tekst [musique GSM] Bonsoir. Pour ne pas déranger le spectacle, nous vous demandons de bien vouloir éteindre votre GSM. Merci. Ecoute globale*

▪ **Waar ben je als je dit bericht hoort?**

- in een restaurant [3%]
- in een theater [69%]
- in een vliegtuig [22%]
- in een ziekenhuis [6%]

Situatie: Je hoort een spotje op de radio dat een wedstrijd aankondigt voor jongeren van jouw leeftijd. Luister goed om te weten wat je kunt winnen. *Transcriptie van de tekst*

▪ **Welke prijs kun je winnen bij deze wedstrijd?**

- de l'argent pour organiser une journée des sports [=4%]
- des ballons de football [=1%]
- une excursion sportive pour ta classe [=28%]
- une année de fruits gratuits [=67%]

bv Frans Lezen Eindterm 7

Laagste taalniveaus

De betekenis kunnen begrijpen van aanwijzingen, waarschuwingen en opschriften, gesteld in eenvoudige taal qua structuur en woordenschat.

Situatie: Op je boodschappenlijstje staat: Jambon cru BONPORC - 250g Produit de France

▪ **In welke winkelafdeling ga je het zoeken?**

- boulangerie [=20%]
- charcuterie [=76%]
- jardinerie [=1%]
- surgelés [=3%]

▪ **Si on parle de la probabilité de précipitations, on parle ...**

- de la pluie [=56%]
- de la température [=13%]
- du soleil [=15%]
- du vent [=13%]

§ Interpretatievariabelen van evaluatiescores

§ Factoren die resultaatverschillen mee determineren

- De LK is voor $\pm 25\%$ mee verantwoordelijk voor LL prestaties.
- De intelligentie en werkhoudingen zijn voor $\pm 75\%$ verantwoordelijk voor de resultaatverschillen. Ook instroomkenmerken [vorige opleiding en schoolresultaten], socio-economische kenmerken [kansarmen, anderstaligen], de opvoeding en het opleidingsniveau van de ouders zijn meebepalend.

§ De ene score is de andere niet [De Groot, Dottrens, Langouet, Mast, Patridge, Porlier, Stevens]

- Een [5/6 of 7] voor een *dictee, test, examen, tijdberekening* komt tot stand door het tellen van juiste/fouten of door het meten van iets. Die [5/6 en 7] zijn kwantitatieve cijfers waarvan je het puntverschil of de interval tussen [5/6 en 7] als even groot interpreteert. Die kwantitatieve [5/6 en 7] moet je ook nog beoordelen: is het een goede, middelmatige of zwakke [5/6 en 7].
- Een [5/6 of 7] voor een *creatie, verslag, presentatie, spreek, schrijftaal of taalattitudes* drukt de beoordeling uit van de kwaliteit ervan. Een kwalitatieve 7[6] is altijd beter dan 6[5]. Die [5/6 en 7] zijn kwalitatieve rangordecijfers waarvan je het subjectief puntverschil of de interval tussen [5/6 en 7] moeilijk gelijk kunt houden. In de evaluatiepraktijk interpreteren en combineren we kwantitatieve en kwalitatieve scores zonder onderscheid.

§ Cijfers suggereren een objectiviteit en een exactheid die er niet is [dr. De Groot]

Scoor tweemaal dezelfde testantwoorden, met een tussentijd van 4 maanden. De 1^e score zet je niet op het toetsblad; je mag die 1^e scores niet inkijken als je de tweede keer scoort. De mate van overeenkomst tussen de twee testscores geeft de graad van corrigeerstabieleit aan. Als je evenwaardige prestaties niet met dezelfde criteria beoordeelt, resulteert dat in verschillende scores voor evenwaardige prestaties. Om de ware, onveranderlijke score te kennen van een wiskundeopdracht, schriftelijk verslag of een acteeropdracht moet je de gemiddelde score berekenen van respectievelijk 13, 78 en 127 correctoren, als ze geen of niet dezelfde correctiecriteria of -afspraken in acht genomen hebben.

3 evaluaties	aantal correctors	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Wiskunde HC	35	7	1	10	5	1	1	2	1	6	0	1
Zakelijk verslag	76	-	-	-	-	3	7	16	10	4	-	-
Dictee	95	-	-	5	9	10	37	25	9	-	-	-

4 correctors scoren zonder correctieregels een creatief schrijfproduct		[0]	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]
10 proefpersonen	→	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]	[7]	[8]	[9]	[10]	
[Verschil hoogste – laagste score in %]	→	12	10	19	11	34	5	19	25	15	24	

§ Interpreteer de betekeniswaarde van testcores

Een score is niet de uitkomst van een exacte meting, maar een benaderende schatting waarvan de foutmarge afhangt van ① de meetbaarheid van de leerdoelen ② de kwaliteit van het evaluatie-instrument ③ de corrigeerkwaliteit en ④ de gebruikte schaal. De betekeniswaarde van een scorecijfer moet je interpreteren binnen een gemiddelde ruwe foutmarge. DIEDERICH berekende een foutmarge per vakkengroep:

meetfout foutmarge

• taalvaardigheden	± 8%	• presentaties/schrijfproducten	± 10%
• thematische vakken	± 6%	• wetenschappen	± 4%
		• wiskunde	± 3%

Dezelfde score in verschillende tests en in verschillende periodes heeft zelden dezelfde waarde Bv. 6 voor een moeilijke, 6 voor een makkelijke of 6 voor een basistest kan een goede, zwakke of middelmatige prestatie zijn. Ze kan meer zijn, minder of gelijk aan de vorige 6 [6≠6≠6] De betekeniswaarde van een testscore kan iedereen zichtbaar afleiden uit de scorespreiding zoals in die van de 3 kennistests hierna.

Kennistests:		0	1	2	3	4	5	← 6 →	7	8	9	10	
① gemiddelde 7.1	① scores	→	-	-	-	-	-	[6]	7	3	2	-	n=18
② gemiddelde 4.8	② scores	→	-	-	-	3	4	5	[6]	-	-	-	n=18
③ gemiddelde 6.1	③ scores	→	-	-	-	1	2	3	[3]	7	2	-	n=18

Om de betekenis van testcores te interpreteren worden ze vaak vergeleken met een centrale maat [mediaan, gemiddelde, en ook gemiddelde afwijking van het gemiddelde]. Vergelijk je ze bv met het test-gemiddelde, dan moet je niet alleen weten of een score boven of onder dat gemiddelde zit, maar ook weten hoever alle cursisten gemiddeld afliggen van dat gemiddelde. Het gemiddelde 7 gelegen tussen 6 en 8 of gelegen tussen 4 en 9 is niet gelijkwaardig. Vergelijken met een centrale maat is alleen zinvol als het gaat om eindscores, als de groep minimum n=20 is en als betekeniswaarden ongeveer gelijkwaardig zijn.

Als alle tests of examens uit goede kernvragen bestaan, is er meer samenhang in de gemiddelden en het aantal onvoldoendes, wat het delibereren faciliteert. Maar, wie altijd heel sterk afwijkende scores heeft, moet z'n testpraktijk eens doorlichten! **Onredelijke** scores mag de deliberatie opwaarderen naar het gemiddelde van alle andere vakgemiddelden.

Vergelijkbare afwijkscore = [toetsscore – toetsgemiddelde] : [gemiddelde afwijking van gemiddelde]

Bekijk de transparant → 50% ≠ 50% ≠ 50% ≠ 50% ≠ 50% ≠ 50% ≠ 50% ≠ 50% ≠ 50% ≠ 50%

§ Rubrieken en beoordeelschema's voor vaardigheidsevaluatie

Om taken, presentaties, schrijfproducten, vakattitudes ... te evalueren, ontwikkelt de vakgroep rubrieken of schema's waarin de vaardigheidsindicatoren [gedragmatige criteria, controlepunten] opgenomen zijn. Indicatoren mogen mekaar *niet* overlappen en het globale evaluatiebeeld *niet* vervormen. Rubrieken faciliteren een transparante, communicatieve en objectieve evaluatie. [Er zijn verschillende types rubrieken].

Evalueer vaardigheidstaken selectief!

- Bespreek met de cursisten de vaardigheidsindicatoren om de evaluatiedruk te verminderen.
- **Selecteer** dan bv 2-3 prioritaire indicatoren of de belangrijke taakspecifieke indicatoren.
Je kunt niet altijd alle indicatoren [aspecten en criteria] beoordelen en ook niet altijd iedereen
- Beoordeel die indicatoren **grondig** en beoordeel ook de volledigheid en juistheid van het **geheel**.
- Benadruk de sterke punten en **schat de evolutie** in t.o.v. de startsituatie en de vorige prestaties.
- **Lokaliseer de fouten en tekorten** en noteer er werkpunten bij. *De ene fout is ook de andere niet!*
 - **Procesfouten** hinderen het **taakverloop**. Het zijn en/of geheugenfouten, concentratiefouten, denkfouten, inzichtfouten, redeneerfouten, waarneemfouten, uitvoer-, oplos- of structureerfouten.
 - **Productfouten** verminderen de kwaliteit en/of kwantiteit van het **resultaat**. Er zijn *detail*fouten, *leer*fouten, *fundamentele* en *schadelijke* fouten. Het aantal schadelijke fouten is begrensd!

◆ Ontleende voorbeelden van evaluatiefiches/ -rubrieken/ en -schema's

ex Evaluation expression orale

→ <u>a rempli le contrat totalement</u>			
▶ <i>expression riche et personnelle</i>	=	<u>AA</u> =	palier maîtrise [3]
⟨ peu ou pas de fautes			
↓			
▶ <i>expression acceptable et banale</i>	=	A =	palier crédit [2]
⟨ peu ou pas de fautes			
⟨ quelques fautes			
→ <u>a rempli le contrat partiellement</u>			
▶ <i>expression riche et personnelle</i>	=	B =	palier seuil [1]
⟨ beaucoup de fautes			
↓			
▶ <i>expression acceptable et banale</i>			
⟨ peu ou pas de fautes			
⟨ des fautes			
→ <u>esquisses de réponse</u>	=	C =	[0]

ex Evaluation expression écrite

→ <u>a accompli la tâche totalement</u>			
▶ <i>expression organisée, riche et personnelle</i>	=	<u>AA</u>	[3]
⟨ très peu de fautes			
⟨ quelques fautes			
↓			
▶ <i>expression plus ou moins organisée, banale et acceptable</i>	=	A	[2]
⟨ des fautes			
⟨ très peu d'erreurs			
→ <u>a accompli la tâche partiellement</u>	=	B	[1]
▶ <i>expression organisée, riche et personnelle</i>			
⟨ quelques fautes			
↓			
▶ <i>expression plus ou moins organisée, banale et acceptable</i>			
⟨ des fautes parfois graves, récurrentes			
↓			
▶ <i>expression plus ou moins organisée, banale et acceptable</i>			
⟨ quelques fautes			
↓			
▶ <i>expression plus ou moins organisée, banale et acceptable</i>			
⟨ des fautes graves, récurrentes			
⟨ des fautes graves, nombreuses, récurrentes			
→ <u>esquisses de réponses hors des critères exigés</u>	=	C	[0]

ex Grille d'évaluation expression orale

- [3210] Respect de la consigne
Forme:
 [3210] < Articulation- force persuasive
 [3210] < Prononciation
 [3210] < Aisance
 [3210] < Lexique
 [3210] < Morphologie
 [3210] < Syntaxe
 [3210] < Formules appropriées à l'acte de parole
Contenu :
 [3210] < Pertinence du point de vue/ pertinence des arguments
 [3210] < Cohérence du discours
 [3210] < Spontanéité dans l'expression
 [3210] < Comportement non verbal
 [3210] < Originalité

ex Grille d'évaluation épreuves orales
--

- [3210] Message: le message passe-t-il ou ne passe-t-il pas du tout?
 [3210] Originalité: le discours est-il original ou ressemble-t-il trop au(x) modèle(s)?
 [3210] Cohérence: le discours est-il ordonné, logique, harmonieux ou confus/ contradictoire
 [3210] Vocabulaire: riche ou limité?
 [3210] Structures grammaticales: peu d'erreurs notables de grammaire ou d'ordre de mots ou la grammaire et l'ordre des mots rendent la compréhension difficile.
 [3210] Prononciation/ intonation: peu de traces d'accent étranger ou difficultés si graves que le discours est pratiquement intelligible
 [3210] Aisance/ fluidité: parle aussi couramment qu'un natif, ou discours haché, hésitant
 [3210] Compréhension orale: comprend tout sans difficultés ou a de grandes difficultés à suivre ce qu'on lui dit
 [3210] Contenue

ex Grille d'évaluation épreuves écrites - une lettre formelle

- Conformité au modèle de la lettre
 [3210] Maîtrise du rituel adresse, date, en-tête, présentation]
 [3210] Maîtrise du registre [formule d'appel, formules de politesse, ton]
Contenu
 [3210] Adéquation à la situation proposée
 [3210] Cohérence de l'ensemble
 [3210] Capacité à poser des questions / demander des informations
 [3210] Originalité de la production
 [3210] Compétence linguistique
 [3210] Compétence morpho -syntaxique
 [3210] Compétence lexicale

ex Grille d'évaluation épreuves écrites

- [3210] Compréhension globale du texte
 [3210] Restitution du contenu du texte:
 ① sélection des informations essentielles
 ② capacité à synthétiser et reformuler ces informations
 ③ respect de la perspectives du scripteur [attitude objective par rapport au texte]
 [3210] Structuration du discours:
 ① enchaînement des idées ② présence d'articulateurs adéquats ③ élaboration des phrases
 [3210] Compétence linguistique:
 ① compétence lexicale ② utilisation correcte des temps/des marqueurs spatio-temporels
 ③ originalité de l'expression ④ compétence morpho -syntaxique élémentaire

bv Basisrubriek voor evaluatie van gerichte schrijfoopdrachten in het kader van een paper

- [3210] Kennis van het onderwerp/thema van de opdracht
 [3210] Opzoekwerk in bronnen [woordenboek, woordenlijst ...]
 [3210] Opmaak van een plan of van een tekstschema
 [3210] Onderdelen: titelpagina, voorwoord, overzicht met indeling, thema-inleiding, antwoorden op vragen, resultaten, conclusies, literatuur en bijlagen
 [3210] Structuur: chronologie, samenhang en overgangen, passende titels en koppen? indeel- en signaalwoorden? goede voorbeelden?
 [3210] Inhoud: komt overeen met vooropgestelde doelen en eisen, geen inhoudsfouten, volledig, geen onnodige herhalingen, verantwoord aantal bladzijden
 [3210] Leesbaarheid: één onderwerp/één stap per tekstblok/alinea; één gegeven/één idee per zin
 [3210] Schrijfnormen: *correcte* vaktaal, grammaticale zinnen, geen lintwormzinnen
 [3210] Schrijfregels: leestekens, hoofdletters, spelling, ww, symbolen, getallen, ...
 [3210] Opmaak: bladspiegel: **decimale indeling**, tekstblokken [alinea's], **zuinige markeringen**
 [3210] Visualisering: **efficiënt ondersteunende illustraties, schema's, tabellen, grafieken, ICT**
 [3210] Toevoegingen: gebruikswijzer, legende, afkortingen, inhoudsoverzicht, verslagbronnen

bv Rubriek voor productevaluatie van alinea's schrijven

- [3210] Alinea's schrijven < is elke alinea het antwoord op één hoofdvraag?
 < is de alinea-indeling gemarkeerd en op de juiste plaats begrensd?
 < is de laatste alinea een afronding?
 [3210] Kernzinnen schrijven < geeft de kernzin het alineathema duidelijk weer?
 < komt de tekstlijn overeen met de alineavolgorde?
 [3210] Alinea's uitwerken < zijn de uitspraken voldoende uitgewerkt en niet te specifiek?
 < zijn alle toelichtingen belangrijk?

bv Schema voor de productevaluatie van mondelinge taalvaardigheid

- [3210] Techniek: articulatie, klankvorming, volume en toon, tempo
 [3210] Taalregister: woordkeuze en zinsbouw
Presentatie:
 [3210] Structuur en samenhang
 [3210] Vlotheid, enthousiasme, inspanning, non-verbaal gedrag [houding, oogcontact, mimiek]
 [3210] Originaliteit en niveau van de argumenten
 [3210] Onderscheid tussen feiten en meningen

bv Schema voor productevaluatie van spreekoefeningen

- Structuur
 [3210] [3p] Inspelen op elementen die door de anderen aangereikt worden en op de context
 [3210] [3p] Logische opbouw en samenhang
 [3210] [3p] Structuurmarkeerders
Aangepastheid aan de communicatiesituatie
 [3210] [3p] Effect van de opening van het gesprek op de gesprekspartner - toon en register
 [3210] [3p] Correctheid van de taal
 [3210] [a] Durven spreken voor een groep / durven reageren en vragen beantwoorden

bv Schema voor productevaluatie schrijftaken

- Tekstopbouw
 [3210] [3p] Conform met de eisen van de tekstsoort [plaats, tijd, personen]
 [3210] [3p] Chronologische of logische opbouw en samenhang
 [3210] [3p] Structuurmarkeerders
Aangepastheid aan de communicatiesituatie
 [3210] [3p] Effect op de lezer – sfeerschepping - toon en register
 [3210] [3p] Taalcorrectheid

bv Rubriek voor de evaluatie van een schriftelijke uitwerking van een eindwerk/verslag/project

- [3210] Structuur: chronologie, samenhang en overgangen van de onderdelen, passende titels en koppen? indeel- en signaalwoorden? goede voorbeelden?
- [3210] Uitwerking: uitwerking komt overeen met vooropgestelde doelen en eisen, geen inhoudelijke fouten, volledigheid, geen onnodige herhalingen, verantwoord aantal bladzijden
- [3210] Leesbaarheid: één onderwerp of één stap per tekstblok/alinea en één gegeven/ één idee per zin
- [3210] Schrijfnormen: *correcte* vaktaal, grammaticale zinnen en bindwoorden en geen lintwormzinnen
- [3210] Schrijfregels: WW, leestekens, hoofdletters, spelling, symbolen, getallen, ...
- [3210] Opmaak: bladspiegel: decimale indeling, tekstblokken [alinea's], zuinige markeringen
- [3210] Visualiseringen: efficiënt ondersteunende illustraties, schema's, tabellen, grafieken, ICT
- [3210] Toevoegingen: gebruikswijzer, legende, afkortingen, inhoudsoverzicht, samenvatting, bronnen

bv Rubriek voor de evaluatie van een mondelinge presentatie van een eindwerk/verslag/project

- [3210] Organisatie: chronologie, opbouw, samenhang en overgangen, ondersteuning met media, vooruitgang en duur van de uiteenzetting, sporen van opzoekwerk
- [3210] Presentatiestijl: kan duidelijk en correct presenteren, uitleggen, bewijzen en/of argumenteren
- [3210] Overdracht: efficiënt? vlot? overtuigend? genietbaar? publiekgericht? met etiquette?
- [3210] Spreekregister: uitspraak? toon? tempo? oogcontact? mimiek? lichaamstaal en houding?
- [3210] Spreeknormen: correcte vaktaal en zinsbouw? herhalingen? versprekingen? aarzelingen?
- [3210] Interactie: beleefd antwoorden, inspelen op meningen, ...

bv Schema voor de productevaluatie van discussieer- en debatteervaardigheden

- [3210] Inhoud kan een stelling en bestaande geschilpunten formuleren en interpreteren
- [3210] kan argumenteren en vergelijken, voorbeelden en ervaringen aanbrengen
- [3210] Structuur kan debat openen, overzicht geven, signalen formuleren, besluiten trekken
- [3210] Strategie kan reageren, weerleggen, bewijspunten geven, verweerbeurten toestaan ..
- [3210] Taalgebruik gebruikt passende woorden en spreekt vloeiend, ...
- [3210] Presentatie presenteert met mimiek en gebaren, duidelijk, levendig, boeiend, publiekgericht
- [3210] Sova's kan begrip opbrengen voor de standpunten van anderen en kwetst anderen niet ...

Een **beschrijvende rubriek** concretiseert op 3-4 niveaus de indicatoren van elk taakaspect met het oog op scoremotivering en op bijsturing. De teamredactie van zo'n rubriek is moeilijk en arbeidsintensief.

bv Rubriek voor de evaluatie van een mondelinge presentatie

① organisatie ② inhoud ③ overdracht ④ mediagebruik

3	Excellente vooruitgang Vlotte overgangen goed mee te volgen	Uitvoerige, volledige behandeling van het onderwerp. Getuigt van goed zoekwerk.	Goed oogcontact goede intonatie en lichaamstaal. Mee- slepend, genietbaar.	Excellent gebruik van grafieken, video, overhead Levendig en helder.
2	Goede vooruitgang. blijven bij de inhoud	Goede dekking van het onderwerp en voldoende zoekwerk	Oogcontact, intonatie, gedrag en lichaamstaal goed, ...niet consistent	Visualiseringen zijn duidelijk, geschikt en ondersteund door media
1	Stroeve organisatie: Soms verward Van de hak op de tak	Sporen van zoekwerk, maar niet uitgebreid weinig gedocumenteerd	Weinig aansprekende presentatie; ze wordt mechanisch afgelezen.	Visualisaties zijn niet echt waardevol en helpen de presentatie weinig vooruit
0	Moeilijk te volgen Aandacht niet bij te houden Overgangen onduidelijk ontbreken.	Zoekwerk lijkt beperkt. Weinig documentatie. Belangrijke bronnen	De gegevensoverdracht is van slechte kwaliteit. Spreker houdt alleen maar een lezing.	De slechte visualisaties ondersteunen helemaal niet het presenteren

◆ Maak voor een taalvaardigheidstaak een evaluatierubriek volgens het onderstaand design ...

Procesevaluatie:

[3210] [k]
[3210] [k]
[3210] [v]
[3210] [v]
[3210] [v]
[3210] [v]
[3210] [v]
[3210] [v]
[3210] [v]
[3210] [a]
[3210] [a]

Productevaluatie:

[3210] [resultaatcriteria en/of taakkwaliteiten]
[3210] [globaal beeld van het geheel] volledigheid, correctheid	

§ **Evalueer de vakattitudes die deel uitmaken van de leerdoelen! Elke vakgroep moet attitude-doelen eerst in concreet gedrag omzetten. Attitudegedrag score je met de schaal [3210]**

Taalattitudes: bv

- haspelt de vreemde taal [F/E/D ...] en het Nederlands niet door mekaar
- probeert te spreken met goed gebouwde zinnen
- kan z'n gedachten in de vreemde taal weergeven met de juiste woorden en in de juiste volgorde
- zoekt de juiste spelling op in een woordenlijst
- zoekt spontaan onbegrepen woorden op in allerlei bronnen
- vraagt om bijsturing van het eigen mondeling en schriftelijk taalgebruik
- wijst medecursisten op taalfouten en helpt ze verbeteren
- accuratesse enz.

Informatica-attitudes: tijdens het maken van taken en tijdens de instructielessen ...

- nauwkeurig zijn als ze een algoritme in een programmeertaal omzetten, als ze werkstappen volgen, als ze hun resultaten controleren, als ze specifieke uitleg vragen
- stressbestendig zijn als ze met een tijdslimiet moeten werken
- zelfredzaam zijn als ze oefenen met een nieuwe exelfunctie en/of spontaan hulpmiddelen gebruiken
- creatief zijn als ze een eigen website ontwerpen, zoeken naar alternatieven/varianties / nieuwigheden naar nieuwe voorbeelden of naar gebruiksvarianties
- kritisch zijn als ze vragen stellen over werkstappen en toepasbaarheid van iets en over de criteria
- discipline hebben als ze de syntaxis hanteren, als ze programmeren
- analogisch werken als ze overeenkomsten zien tussen verschillende softwarepakketten

Toevoeging:

Voorbeeld van wederzijdse evaluatie [peerevaluatie]

Situatie: groepstaak waarvan de evaluatiecriteria in een rubriek staan. Rik, Hans, Els en Mo werkten gezamenlijk aan een paper. Die paper kreeg van de LK 7.5/10. Dan herverdelen de 4 groepsleden onderling 4x7.5[30 punten].

	Rik		Hans		Els		Mo		
LK geeft aan elk lid	7.5	+	7.5	+	7.5	+	7.5	=	30
Rik geeft aan ...	8		7		7		8	=	30
Hans geeft aan ...	7.5		8.5		6.5		7.5	=	30
Els geeft aan ...	7		6.5		8.5		8	=	30
Mo geeft aan ...	8		7		6		9	=	30

De gemiddelde individuele score = het gemiddelde van scores van de [LK + LL + mede- LL]

7.6	+	7.3	+	7.1	+	8	=	30
-----	---	-----	---	-----	---	---	---	----